

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

9. november 2000 *

I sag C-387/98,

angående en anmodning, som Hoge Raad der Nederlanden (Nederlandene) i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

Coreck Maritime GmbH

mod

Handelsveem BV m.fl.,

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1) og ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1),

* Processprog: nederlandsk.

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af D.A.O. Edward, som fungerende formand for Femte Afdeling, og dommerne P. Jann (refererende dommer) og L. Sevón,

generaladvokat: S. Alber

justitssekretær: assisterende justitssekretær H. von Holstein,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

- Coreck Maritime GmbH ved advokaterne R.S. Meijer, Haag, og G.J.W. Smallegange, Rotterdam
- Handelsveem BV m.fl. ved advokat J.K. Franx, Haag
- den nederlandske regering ved kontorchef M.A. Fierstra, Afdelingen for EU-ret, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget
- den italienske regering ved afdelingschef, professor U. Leanza, Juridisk Tjeneste, Udenrigsministeriet, som befuldmægtiget, bistået af statens advokat, O. Fiumara
- Det Forenede Kongeriges regering ved R. Magrill, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af L. Persey, QC
- Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent J.L. Iglesias Buhigues og P. van Nuffel, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 10. februar 2000 er afgivet mundtlige indlæg af Coreck Maritime GmbH, af Handelsveem BV m.fl., af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 23. marts 2000,

afsagt følgende

Dom

- 1 Ved dom af 23. oktober 1998, indgået til Domstolen den 29. oktober 1998, har Høge Raad der Nederlanden i medfør af protokollen af 3. juni 1971 vedrørende Domstolens fortolkning af konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager (herefter »protokollen«), forelagt fire præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 (EFT 1978 L 304, s. 17), som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse (EFT L 304, s. 1, og — den ændrede tekst — s. 77), ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse (EFT L 388, s. 1) og ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse (EFT L 285, s. 1, herefter »konventionen«).

- 2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag vedrørende gyldigheden af en værnetingsklausul i konnossementer, som føres mellem på den ene side en tysk konnossementsudsteder, Coreck Maritime GmbH, Hamburg (Tyskland) (herefter »Coreck«), og på den anden side Handelsveem BV, som den retmæssige indehaver af konnossementerne, V. Berg and Sons Ltd og Man Producten Rotterdam BV, som ejere af de ladninger, der blev transporteret i henhold til konnossementerne, samt The Peoples Insurance Company of China, som forsikrer af ladningerne (herefter under ét »Handelsveem m.fl.«).

Konventionen

- 3 Konventionens artikel 17, stk. 1 og 2, har følgende ordlyd:

»Såfremt parterne i tilfælde, hvor mindst én af dem har bopæl på en kontraherende stats område, har vedtaget, at en ret eller retterne i en kontraherende stat skal være kompetente til at påkende allerede opståede tvister eller fremtidige tvister i anledning af et bestemt retsforhold, er alene denne ret eller retterne i den pågældende stat kompetente. En sådan aftale om retternes kompetence skal være indgået enten:

- a) skriftligt eller mundtligt med skriftlig bekræftelse, eller
- b) i en form, der er i overensstemmelse med den skik og brug, som parterne følger i deres indbyrdes forhold, eller

- c) inden for international handel, i en form, der er i overensstemmelse med en sædvane, som parterne har eller burde have kendskab til, og som inden for sådan handel er almindeligt kendt og regelmæssigt fulgt af parter i kontrakter af samme type inden for den pågældende handelsbranche.

Såfremt en sådan aftale er indgået af parter, hvoraf ingen har bopæl på en kontraherende stats område, kan retterne i de øvrige kontraherende stater ikke påkende tvisten, så længe den eller de udpegede retter ikke har givet afkald på deres kompetence.«

Hovedsagen

- 4 Nogle partier jordnøddekerner blev i 1991 transporteret fra Qingdao (Kina) til Rotterdam (Nederlandene) om bord på et skib, der ejedes af et russisk selskab, Sevryba, der har hjemsted i Murmansk (Rusland). Transporten foregik i henhold til en transportaftale, der var indgået mellem aflasteren og Coreck, som var tidsbefragter af skibet.
- 5 For transporten havde Coreck udstedt en række konnossementer, der bl.a. indeholdt følgende klausuler:

»3. Værneting

Enhver tvist, som måtte opstå i forbindelse med dette konnossement, skal påkendes i det land, hvor transportøren har sit hovedforretningssted, og samme lands lov skal finde anvendelse, medmindre andet er bestemt i dette konnossement.«

»17. Transportørens identitet

Den kontrakt, som dette konnossement er beviset for, er indgået mellem den handlende og skibets ejer, som nævnt heri (eller den, der er trådt i stedet for ejeren), og det er derfor aftalt, at kun skibets ejer skal være ansvarlig for skade eller tab, der måtte opstå på grund af enhver tilsidesættelse eller manglende opfyldelse af enhver forpligtelse som følge af transportaftalen, uanset om skaden eller tabet har eller ikke har sammenhæng med skibets sødygtighed. Hvis det, på trods af det foregående, fastslås, at en anden er transportør og/eller depositar af den transporterede ladning i henhold til denne kontrakt, skal alle ansvarsbegrænsninger eller ansvarsfritagelser i henhold til loven eller dette konnossement kunne påberåbes af denne.

Det er endvidere forudsat og aftalt, at da den linje, det selskab eller de agenter, der har gennemført dette konnossement for og på vegne af kaptajnen, ikke er part i transaktionen, påtager linjen, selskabet eller agenten sig intet ansvar i henhold til transportaftalen, hverken som transportør eller som depositar af godset.«

6 På forsiden af konnossementerne var trykt følgende:

»'Coreck' Maritime G.m.b.H.

Hamburg«

7 Ved stævning af 5. marts 1993 anlagde Handelsveem m.fl. i medfør af konventionens artikel 5, nr. 1, sag mod Sevryba og Coreck ved Rechtbank, Rotterdam — som retten på den i konnossementerne anførte lossehavn — med påstand om erstatning for skade, der hævdedes at være opstået på godset under transporten.

- 8 Coreck gjorde under påberåbelse af værnetingsklausulen i konnossementerne gældende, at Rechtbank ikke havde kompetence til at påkende sagen. Ved dom af 24. februar 1995 fastslog Rechtbank, Rotterdam, at retten havde kompetence i sagen. Herved undlod retten at bringe værnetingsklausulen i anvendelse med den begrundelse, at gyldigheden af en sådan klausul forudsætter, at den kompetente ret let kan fastslås, hvilket ikke var tilfældet i sagen. Coreck ankede dommen til Gerechtshof, Haag, som ved dom af 22. april 1997 stadfæstede førsteinstansens afgørelse.
- 9 Coreck iværksatte derefter kassationsanke til Hoge Raad der Nederlandene, som har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende fire præjudicielle spørgsmål:
- »1) Skal Bruxelles-konventionens artikel 17, første punktum (særlig ordene 'har vedtaget'), sammenholdt med Domstolens praksis, hvorefter 'artiklen har til formål at sikre, at parternes samstemmende vilje til en sådan klausul, der ved en værnetingsvedtagelse fraviger de almindelige værnetingsregler i konventionens artikel 2, 5 og 6... kommer *klart og præcist* til udtryk', fortolkes således,
- a) at det, for at klausuler, hvorved det vedtages, at en ret har kompetencen i bestemmelsens forstand, er gyldige i forholdet mellem parterne, i hvert fald må kræves, at klausulen er formuleret således, at det (også) for andre end parterne — og specielt også for retten — udelukkende på grundlag af klausulens ordlyd uden videre er klart, eller i det mindste uden vanskelighed kan fastslås, hvilken ret der har kompetence til at påkende tvister, som opstår i anledning af det retsforhold, i hvilket klausulen er vedtaget, eller
- b) at det hele tiden har forholdt sig således eller nu forholder sig således — som følge af eller i sammenhæng med de efterhånden foretagne lempelser i konventionens artikel 17 og Domstolens praksis med hensyn til spørgsmålet om, hvornår en sådan klausul betragtes som gyldigt vedtaget — at

det er tilstrækkeligt til, at klausulen er gyldig i dette forhold, at det for parterne selv (også) på grundlag af (yderligere) konkrete omstændigheder, er klart, hvilken ret der har kompetence til at påkende sådanne tvister?

- 2) Er Bruxelles-konventionens artikel 17, også i forhold til en tredjemand, der er indehaver af et konnossement, afgørende for gyldigheden af en klausul, som går ud på, at den ret, der skal have kompetence til at påkende tvister 'under this Bill of Lading', er retten på det sted, hvor transportøren har sit 'principal place of business', og som findes i et konnossement, der tillige indeholder en såkaldt 'Identity of Carrier'-klausul, når konnossementet er udstedt for en transport, hvori
 - a) aflasteren og en af de mulige transportører ikke har hjemsted i en af de kontraherende stater, mens
 - b) den anden af de mulige transportører ganske vist har et etableringssted i en af de kontraherende stater, men det ikke står fast, om dennes 'principal place of business' befinder sig i den pågældende stat eller i en ikke-kontraherende stat?
- 3) Såfremt spørgsmål 2 skal besvares bekræftende:
 - a) Medfører den omstændighed, at den i konnossementet optagne værnetingsklausul må betragtes som gyldig i forholdet mellem transportøren og aflasteren, da, at klausulen også er gyldig i forhold til enhver tredjemand, der er indehaver af konnossementet, eller er dette kun tilfældet for så vidt

angår en tredjemand, som er indehaver af konnossementet, og som ved erhvervelsen af konnossementet ifølge reglerne i det lands lov, der finder anvendelse, er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser?

b) Kan det da — hvis det antages, at den i konnossementet optagne værnetingsklausul må betragtes som gyldig i forholdet mellem transportøren og aflasteren — med henblik på besvarelsen af spørgsmålet om, hvorvidt klausulen er gyldig i forhold til en tredjemand, der er indehaver af konnossementet, ud over konnossementets indhold også have betydning, at der foreligger særlige konkrete omstændigheder, herunder at den pågældende tredjemand, der er indehaver af konnossementet, har kendskab til bestemte forhold eller har haft langvarig forretningsforbindelse med transportøren, og kan det i bekræftende fald da kræves af den tredjemand, der er indehaver af konnossementet, at han, såfremt han ikke ud fra konnossementets indhold kan få den fornødne klarhed med hensyn til klausulens gyldighed, fremskaffer de nødvendige oplysninger om de særlige omstændigheder?

4) Såfremt spørgsmål 3, a), skal besvares i overensstemmelse med det sidstnævnte alternativ, efter hvilket lands lov skal det da afgøres, om den tredjemand, som er indehaver af konnossementet, ved erhvervelsen af konnossementet er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser, og hvad skal der gælde, såfremt der i det pågældende lands ret endnu ikke, hverken i lovgivningen eller i retspraksis, er taget stilling til, om den tredjemand, der er indehaver af konnossementet, indtræder i aflasterens rettigheder og forpligtelser ved erhvervelsen af konnossementet? «

Første spørgsmål

10 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om ordene »har vedtaget« i konventionens artikel 17, stk. 1, første punktum, skal fortolkes således, at de kræver, at en værnetingsklausul skal være formuleret således, at det er muligt at fastslå, hvilken ret der har kompetencen, udelukkende ud fra klausulens ordlyd.

- 11 Handelsveem m.fl. har anført, at dette spørgsmål må besvares bekræftende under hensyn til det særlige retssikkerhedsbehov, der består med hensyn til valg af værneting. Den nederlandske og den italienske regering har fremhævet betydningen af, at den ret, parterne har valgt, udpeges klart og præcist, således at den ret, sagen indbringes for, kan afgøre, om den har kompetence til at påkende sagen.

- 12 Heroverfor har Coreck, Det Forenede Kongeriges regering og Kommissionen anført, at det er tilstrækkeligt, at den kompetente ret kan identificeres ud fra klausulens ordlyd og under hensyn til sagens konkrete omstændigheder.

- 13 Domstolen har fastslået, at konventionens artikel 17 som grundlag for en gyldig værnetingsklausul kræver en »aftale« mellem parterne, og at den ret, for hvilken sagen er forelagt, derfor først og fremmest skal efterprøve, om den kontraktbestemmelse, som tillægger retten kompetence, faktisk har været genstand for parternes samstemmende vilje, som skal være udtrykt klart og præcist, og at formkravene i artikel 17 skal sikre, at parternes vilje faktisk har været til stede (jf. bl.a. domme af 14.12.1976, sag 24/76, Estasis Salotti, Sml. s. 1831, præmis 7, og sag 25/76, Segoura, Sml. s. 1851, præmis 6, samt dom af 20.2.1997, sag C-106/95, MSG, Sml. I, s. 911, præmis 15).

- 14 Selv om formålet med konventionens artikel 17 er at sikre, at parternes samstemmende vilje er til stede, skal artiklen dog fortolkes således, at parternes vilje respekteres, så snart den godtgøres at foreligge. Artikel 17 hviler på en anerkendelse af partsautonomien hvad angår værnetingsaftaler med henblik på påkendelse af tvister, som hører under konventionens anvendelsesområde, og som ikke ifølge artikel 17, stk. 4, udtrykkeligt er undtaget (dom af 9.11.1978, sag 23/78, Meeth, Sml. s. 2133, præmis 5).

- 15 Heraf følger, at ordene »har vedtaget« i konventionens artikel 17, stk. 1, første punktum, ikke kan fortolkes således, at de kræver, at en værnetingsklausul skal være formuleret således, at det er muligt at fastslå, hvilken ret der har kompetencen, udelukkende ud fra klausulens ordlyd. Det er tilstrækkeligt, at klausulen angiver de objektive forhold, som parterne er nået til enighed om med henblik på valget af den ret eller de retter, som de vil indbringe allerede opståede eller fremtidige tvister for. Disse forhold, som skal være tilstrækkelig præcise til at sætte den ret, sagen er indbragt for, i stand til at afgøre, om den har kompetence til at påkende sagen, kan eventuelt konkretiseres gennem de omstændigheder, der foreligger i sagen.

Andet spørgsmål

- 16 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret oplyst, hvilke betingelser der gælder for at anvende konventionens artikel 17, stk. 1. Retten ønsker nærmere bestemt oplyst, om bestemmelsen finder anvendelse, hvis værnetingsklausulen går ud på at udpege retten på det sted, hvor en af parterne i den oprindelige kontrakt har sit hovedforretningssted, men det ikke er godtgjort, at dette hovedforretningssted er beliggende på en kontraherende stats område.
- 17 Som det fremgår af selve ordlyden af konventionens artikel 17, stk. 1, første punktum, finder bestemmelsen kun anvendelse, hvis to betingelser er opfyldt, dels at mindst en af parterne har bopæl på en kontraherende stats område, dels at værnetingsklausulen går ud på at udpege en ret eller retterne i en kontraherende stat. Denne regel, som er begrundet i, at konventionen tager sigte på at lette gensidig anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser, indebærer således et præcisionskrav, som værnetingsklausulen skal opfylde.

- 18 For så vidt angår den første betingelse bemærkes, at det fremgår af konventionens artikel 53, stk. 1, at selskabers hjemsted ligestilles med bopæl ved anvendelsen af konventionen. Ifølge samme bestemmelse skal den ret, sagen er indbragt for, anvende de internationale privatretlige regler, der gælder for den, ved afgørelsen af, hvor hjemstedet er beliggende. Som følge heraf skal kriterierne for at afgøre, hvor en juridisk persons hjemsted befinder sig, og specielt for at afgøre, hvilken rolle hovedforretningsstedet spiller i denne henseende, opstilles i henhold til den nationale lov, som udpeges ifølge lovkonfliktreglerne for den ret, sagen er indbragt for.
- 19 Med hensyn til den anden betingelse bemærkes, at konventionens artikel 17 ikke finder anvendelse på en klausul, hvorefter der udpeges en ret i et tredjeland. En ret, der er beliggende på en kontraherende stats område, skal, hvis der anlægges sag for den til trods for en sådan værnetingsklausul, træffe afgørelse om klausulens gyldighed efter den lov, herunder de lovkonfliktregler, der finder anvendelse på det sted, hvor retten befinder sig (jf. professor Schlosser's rapport om konventionen af 9.10.1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse af konventionen om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, samt af protokollen om Domstolens fortolkning af denne konvention, EFT 1979 C 59, s. 71, punkt 176).
- 20 Det skal tilføjes, at en værnetingsklausuls gyldighed i henhold til konventionens artikel 17 efter fast retspraksis skal bedømmes i forholdet mellem parterne i den oprindelige kontrakt (jf. herom dom af 19.6.1984, sag 71/83, Tilly Russ, Sml. s. 2417, præmis 24, og af 16.3.1999, sag C-159/97, Castelletti, Sml. I, s. 1597, præmis 41 og 42). Heraf følger, at det er i forhold til disse parter — som det påhviler den nationale ret at identificere — at betingelserne for at anvende konventionens artikel 17 skal bedømmes. Betingelserne for, om en værnetingsklausul kan gøres gældende over for en tredjemand i forhold til den oprindelige kontrakt, omhandles i det tredje præjudicielle spørgsmål, som behandles i det følgende.

- 21 Herefter skal det andet spørgsmål besvares med, at konventionens artikel 17, stk. 1, kun finder anvendelse, dels hvis mindst en af kontraktens oprindelige parter har bopæl på en kontraherende stats område, dels hvis parterne aftaler at indbringe deres tvister for en ret eller retterne i en kontraherende stat.

Tredje spørgsmål

- 22 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om en værnetingsklausul, som er aftalt mellem en transportør og en aflaster, og som er optaget i et konnossement, har virkning over for enhver tredjemand, der er indehaver af konnossementet, eller kun over for en tredjemand, som er indehaver af konnossementet, og som — ved erhvervelsen af konnossementet — er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser i henhold til den lov, der finder anvendelse.
- 23 Hertil er det tilstrækkeligt at bemærke, at Domstolen har fastslået, at i det omfang værnetingsklausulen i et konnossement er gyldig i henhold til konventionens artikel 17 i forholdet mellem aflasteren og transportøren, kan den påberåbes over for den tredjemand, der er indehaver af konnossementet, når den, der har konnossementet i hænde, efter den nationale ret, der finder anvendelse, er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser (Tilly Russ-dommen, præmis 24, og Castelletti-dommen, præmis 41).
- 24 Heraf følger, at det skal afgøres efter den nationale lov, der finder anvendelse, om en tredjemand i forhold til den oprindelige kontrakt — over for hvem en værnetingsklausul gøres gældende — er indtrådt i en af de oprindelige parters rettigheder og forpligtelser.

- 25 Hvis dette er tilfældet, skal det ikke efterprøves, om tredjemanden har tiltrådt den værnetingsklausul, der er indeholdt i den oprindelige kontrakt. I så fald kan erhvervelse af konnossementet ikke give den tredjemand, der er indehaver af konnossementet, flere rettigheder end aflasteren har haft. Den pågældende tredjemand får således både alle de rettigheder og alle de forpligtelser, der fremgår af konnossementet, herunder også dem, der angår kompetencevedtagelsen (Tilly Russ-dommen, præmis 25).
- 26 Hvis tredjemanden i forhold til den oprindelige kontrakt derimod — efter den nationale lov, der finder anvendelse — ikke er indtrådt i en af de oprindelige parters rettigheder og forpligtelser, påhviler det den ret, for hvilken sagen er indbragt, på baggrund af de krav, der opstilles i konventionens artikel 17, stk. 1, at efterprøve, om tredjemanden rent faktisk har tiltrådt den værnetingsklausul, der gøres gældende over for ham.
- 27 Det tredje spørgsmål skal herefter besvares med, at en værnetingsklausul, som er aftalt mellem en transportør og en aflaster, og som er optaget i et konnossement, har virkning over for en tredjemand, der er indehaver af konnossementet, for så vidt som tredjemanden ved erhvervelsen af konnossementet er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser i henhold til den nationale lov, der finder anvendelse. Er dette ikke tilfældet, skal det på baggrund af de krav, der opstilles i konventionens artikel 17, stk. 1, efterprøves, om tredjemanden rent faktisk har tiltrådt værnetingsklausulen.

Fjerde spørgsmål

- 28 Med det fjerde spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, hvilken national lov der finder anvendelse på fastlæggelsen af rettighederne og forpligtelserne for en tredjemand, der er indehaver af et konnossement, og — for

det tilfælde, at den udpegede nationale lov ikke giver svar på dette spørgsmål — hvilke bestemmelser der da skal anvendes.

- 29 Det bemærkes, at Domstolen i henhold til protokollens artikel 1 har kompetence til at træffe afgørelse med hensyn til fortolkningen af konventionen.
- 30 Spørgsmålet om, hvilken national lov der finder anvendelse på fastlæggelsen af rettighederne og forpligtelserne for en tredjemand, der er indehaver af et konnossement, er ikke et spørgsmål, der angår fortolkningen af konventionen, men et spørgsmål, der falder ind under kompetencen for den nationale ret, som herved skal anvende de for retten gældende internationale privatretlige regler.
- 31 På tilsvarende måde er spørgsmålet om, hvordan en eventuel lakune i den nationale ret, der finder anvendelse, skal udfyldes — ud over at være hypotetisk — et spørgsmål, der ikke angår fortolkningen af konventionen.
- 32 Heraf følger, at det fjerde spørgsmål ikke kan antages til behandling.

Sagens omkostninger

- 33 De udgifter, der er afholdt af den nederlandske og den italienske regering, af Det Forenede Kongeriges regering og af Kommissionen, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af Hoge Raad der Nederlanden ved dom af 23. oktober 1998, for ret:

Artikel 17, stk. 1, i konventionen af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, som ændret ved konventionen af 9. oktober 1978 om Kongeriget Danmarks, Irlands og Det Forenede Kongerige Storbritannien og Nordirlands tiltrædelse, ved konventionen af 25. oktober 1982 om Den Helleniske Republiks tiltrædelse og ved konventionen af 26. maj 1989 om Kongeriget Spaniens og Den Portugisiske Republiks tiltrædelse, skal fortolkes på følgende måde:

- 1) Bestemmelsen kræver ikke, at en værnetingsklausul skal være formuleret således, at det er muligt at fastslå, hvilken ret der har kompetencen, udelukkende ud fra klausulens ordlyd. Det er tilstrækkeligt, at klausulen angiver de objektive forhold, som parterne er nået til enighed om med henblik på valget af den ret eller de retter, som de vil indbringe allerede opståede eller fremtidige tvister for. Disse forhold, som skal være tilstrækkelig præcise til at sætte den ret, sagen er indbragt for, i stand til at afgøre, om den har kompetence til at påkende sagen, kan eventuelt konkretiseres gennem de omstændigheder, der foreligger i sagen.

- 2) Bestemmelsen finder kun anvendelse, dels hvis mindst en af kontraktens oprindelige parter har bopæl på en kontraherende stats område, dels hvis parterne aftaler at indbringe deres tvister for en ret eller retterne i en kontraherende stat.

- 3) En værnetingsklausul, som er aftalt mellem en transportør og en aflaster, og som er optaget i et konnossement, har virkning over for en tredjemand, der er indehaver af konnossementet, for så vidt som tredjemanden ved erhvervelsen af konnossementet er indtrådt i aflasterens rettigheder og forpligtelser i henhold til den nationale lov, der finder anvendelse. Er dette ikke tilfældet, skal det på baggrund af de krav, der opstilles i konventionens artikel 17, stk. 1, som ændret, efterprøves, om tredjemanden rent faktisk har tiltrådt værnetingsklausulen.

Edward

Jann

Sevón

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 9. november 2000.

R. Grass

Justitssekretær

A. La Pergola

Formand for Femte Afdeling